

Renata Sławińska

Wspólna platforma edukacyjna w zakresie dydaktyki podyplomowej - projekt bibliotek uczelni medycznych

---

Forum Bibliotek Medycznych 4/2 (8), 330-334

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mgr Renata Sławińska
Wrocław - AM

**WSPÓLNA PLATFORMA EDUKACYJNA
W ZAKRESIE DYDAKTYKI PODYPLOMOWEJ
- PROJEKT BIBLIOTEK UCZELNI
MEDYCZNYCH**

Realizując wnioski z XXVII Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych, która odbyła się w Łodzi w 2009 roku, biblioteki uczelni medycznych podjęły decyzję o rozpoczęciu współpracy nad stworzeniem wspólnej platformy edukacyjnej w zakresie dydaktyki bibliotecznej oraz opracowania jednolitych treści kursu w zakresie medycznej informacji naukowej do realizacji dydaktyki podyplomowej przez wszystkie medyczne biblioteki akademickie. Koordynacji prac podjął się ośrodek wrocławski.

Ustalono, że w pierwszej kolejności zrealizowane zostanie na wspólnej platformie szkolenie z zakresu medycznej informacji naukowej dla studentów studiów doktoranckich. Pierwotnie przyjęte założenia zakładały, że szkolenie zostanie opracowane do końca semestru zimowego, tak aby można je było udostępnić już w drugim semestrze roku akademickiego 2009/2010. Do przygotowania szkolenia postanowiono wykorzystać platformę edukacyjną „moodle”, która została posadowiona na serwerze Biblioteki Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Prace rozpoczęto od stworzenia, na bazie programów zajęć z medycznej informacji naukowej realizowanych przez biblioteki medyczne na studiach doktoranckich, projektu programu ramowego zajęć dla doktorantów. Po zapoznaniu się z propozycją i przeanalizowaniu zgłoszonych uwag w październiku 2009 roku dyrektorzy bibliotek zaakceptowali jednolity program, na podstawie którego rozdzielone zostały pomiędzy zainteresowane jednostki zagadnienia do opracowania.

Projekt programu ramowego szkolenia z Naukowej informacji medycznej dla doktorantów

I. Wprowadzenie do naukowej informacji medycznej (Bydgoszcz)

1. Definicje podstawowych pojęć (informacja naukowa, bibliografia, baza bibliograficzna, itp.).
2. Rodzaje źródeł informacji naukowej (tradycyjne, elektroniczne).

3. Medyczne słowniki haseł przedmiotowych (MeSH, EmTree, Słownik Terminów Medycznych).
4. Nowe formy działalności informacyjnej (szybkie dostarczanie informacji - RSS), mobilne usługi (komunikatory, sms), serwisy społecznościowe, Wiki.

II. Źródła elektroniczne naukowej informacji medycznej (Białystok i Szczecin)

1. Katalogi – tradycyjne i on-line (lokalne, środowiskowe, centralne).
2. Bazy bibliograficzno-abstraktowe.
3. Bazy pełnotekstowe (e-czasopisma, e-książki, evidence based medicine).
4. Narzędzia wspomagające posługiwanie się zasobami elektronicznymi (listy A-to-Z, narzędzia linkujące, serwery Proxy, narzędzia do zarządzania zasobami i użytkownikami).

III. Techniki wyszukiwania informacji w bazach bibliograficznych i pełnotekstowych (Kraków)

1. Słowa kluczowe a hasła przedmiotowe.
2. Działania na zbiorach.
3. Tworzenie złożonych zapytań wyszukiwawczych.
4. Sposoby dokumentowania przeszukiwań i personalizacja serwisów wyszukiwawczych.

IV. Podstawy Evidence Based Medicine (Poznań)

1. Definicja i historia EBM.
2. Publikacje o charakterze dowodów naukowych i ich hierarchia.
3. Źródła EBM.
4. Zasady wyszukiwania przeglądów systematycznych w bazach bibliograficznych.

V. Podstawy wyszukiwania informacji w sieci (Warszawa)

1. Wyszukiwarki naukowe i katalogi.
2. Biblioteki cyfrowe i repozytoria.
3. Open Access.
4. Ukryty Internet (Deep Web).
5. Kryteria oceny źródeł internetowych.
6. Użytkownik jako współtwórca treści w sieci (Web2, wikipedia, tagi).
7. Bezpieczeństwo w sieci.

VI. Wybrane elementy redagowania pracy naukowej (Łódź)

1. Metodologia pracy naukowej.
2. Struktura publikacji naukowych, typy i zawartość publikacji.
3. Aparat naukowy (przypisy, cytowania, bibliografia załącznikowa, opis bibliograficzny różnego typu dokumentów).

4. Narzędzia wspomagające tworzenie bibliografii (RefWorks i inne).
  5. Zasady i standardy publikowania oraz wymagania redakcyjne.
  6. Etyka w publikacjach naukowych.
- VII. Metody i narzędzia oceny jakości źródeł i dorobku naukowego (Lublin)
1. Bibliometria, naukometria, infometria – definicje.
  2. Wskaźniki bibliometryczne (lista MNiSW, Lista Filadelfijska, Index Copernicus, JCR - Impact Factor, Science Citation Index, Scopus – Citation Tracker, h-Index).
  3. Znaczenie wskaźników bibliometrycznych i ich ograniczenia.
  4. Praktyczne zastosowanie wskaźników bibliometrycznych w ocenie dorobku naukowego.
- VIII. Prezentacja własnej Biblioteki (indywidualnie)
1. Witryna internetowa.
  2. Zasoby.
  3. Bazy własne bibliotek (bibliografie publikacji pracowników, dysertacje i inne).
  4. Dostęp do zasobów elektronicznych.
  5. Przeszukiwanie zasobów.
  6. Usługi oferowane przez Bibliotekę.

Odpowiedzialni za redakcję tekstu: Gdańsk, Wrocław.

Materiały (treści, zrzuty ekranów, linki, odnośniki, bibliografia) zostały opracowane do końca listopada 2009 roku, w sposób uwzględniający podane wytyczne co do formatu i objętości opracowywanych materiałów. Biblioteki kilku uczelni (Gdańsk, Lublin, Wrocław) wyraziły również zgodę na korzystanie przy opracowywaniu zagadnień z treści szkoleń z zakresu naukowej informacji medycznej dostępnych na ich stronach WWW. Opracowane materiały miały zostać poddane "recenzji" przez inną jednostkę niż opracowująca. Biblioteki w Gdańsku i Wrocławiu zgodziły się na zajęcie się edycją całości i przygotowaniem treści szkoleniowych do umieszczenia na platformie. Ustalono również, że ze względu na różną liczbę realizowanych godzin szkoleń dla studentów studiów doktoranckich, każda z jednostek będzie miała możliwość indywidualnego kształtowania zakresu tematycznego poprzez wskazanie treści obowiązkowych i opcjonalnych.

W tym samym czasie w bibliotekach wyznaczono osoby odpowiedzialne za szkolenia na platformie „moodle” i podjęto starania o zorganizowanie dla tych osób warsztatów z budowania kursów. Organizacji warsztatów podjęli się wspólnie: dr Ryszard Ż m u d a z Łodzi i doc. dr Zdzisław S z k u t n i k z Poznania. Ostatecznie dwudniowe warsztaty odbyły się w styczniu 2010 roku w Łodzi. Założenie było takie, aby z każdej jednostki wzięły w nim udział maksymalnie dwie osoby. Uczestnicy uznali warsztaty zorganizowane przez ośrodek łódzki za dobrze przygotowane

organizacyjnie, potrzebne i udane. Wskazali jednak na konieczność przeprowadzenia kolejnych, z nastawieniem na ćwiczenia praktyczne (zamieszczanie materiałów na platformie, zakładanie kont, zarządzanie kontami, weryfikacja zdobytej wiedzy), o ile to możliwe, w mniejszych grupach. Należałoby je jednak poprzedzić ustaleniem wspólnej, szczegółowej koncepcji e-learningu i przeprowadzić w oparciu o nadesłane wcześniej, zweryfikowane i ujednolicone materiały¹.

Do przeprowadzenia kolejnych warsztatów zobowiązała się Biblioteka Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Wcześniej jednak odbyło się w kwietniu 2010 roku, w Bibliotece Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego spotkanie zespołu koordynującego prace związane z przygotowaniem wspólnej platformy edukacyjnej w zakresie dydaktyki podyplomowej. Spotkanie poświęcono ustaleniu podstawowych kwestii, takich jak:

1. miejsca/miejsc posadowienia szkolenia,
2. sprawy ewentualnej wspólnej platformy i administracji samą platformą,
3. podziału kursu na uczelnie (struktura kursu),
4. przyjęcia ostatecznej koncepcji organizacji kursu w zakresie: wspólnych treści, prezentacji własnych oraz zarządzania kontami uczestników,
5. prowadzących i zakresu ich zadań,
6. sposobu prezentacji treści, (html czy pdf),
7. sposobu weryfikacji znajomości treści (test, zadania otwarte?) i założeń dotyczących rodzaju, liczby i wagi pytań.

Ostatecznie próba zorganizowania warsztatów wyjazdowych w Warszawie i Lublinie nie powiodła się. W zamian uruchomiono dla bibliotekarzy uczelni medycznych na platformie szkoleniowej Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej w Elblągu (w Bibliotecznym Centrum Zdalnej Edukacji) szkolenie „Tworzenie kursów e-learningowych na platformie Moodle dla niewtajemniczonych”. Celem kursu było nabycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego opracowania i prowadzenia zajęć na platformie, czemu poświęconych było z założenia 100 godzin zdalnych zajęć. Kurs realizowany był przez zgłoszone z bibliotek medycznych osoby na przełomie 2011 i 2012 roku, począwszy od 14 listopada 2011 r.²

Z zapewne wielu powodów, podjęte działania zajęły więcej czasu niż zakładaliśmy, a tym samym nie wszystko udało się do dzisiaj zrealizować. Przeprowadziliśmy szkolenia, ustaliliśmy program, opracowaliśmy materiały, które zostały przekazane każdemu z ośrodków. Nie udało się nam uruchomić wspólnej platformy, jakkolwiek

---

¹ Ryszard Żmuda: Warsztaty e-nauczania w Uniwersytecie Medycznym w Łodzi (28-29 I 2010 r.). *Forum Bibl. Med.* 2010 R. 3 nr 2 s. 449-458, il. 605-641, il.; Toż: *Biul. Inf. UM w Łodzi* 2010 Vol. 3 nr 1 s. 50-52, il.; Toż: *Kronikarz* 2010/2011 R. 9 nr 15 s. 132-146, il.

² Sprawozdanie z tego kursu zostanie ogłoszone drukiem na łamach *Forum Bibliotek Medycznych* w 2012 roku

Biblioteka Uniwersytetu Medycznego w Łodzi była przygotowana do posadowienia szkolenia na swoim serwerze, na którym wcześniej uruchomiła dla chętnych bibliotek dostęp testowy do platformy. Niemniej w Łodzi, we Wrocławiu jak też w innych bibliotekach, opracowany materiał został wykorzystany, posadowiony na platformie moodle i stanowi część e-learningową zajęć dla doktorantów realizowanych metodą blended learning.

Przy okazji prac zespołu koordynacyjnego udało się jeszcze ujednoczyć pytania ankietowe znajdujące się w szkoleniach e-learningowych realizowanych na licencji Biblioteki Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, zyskując tym samym dobry materiał do międzyśrodkowych analiz porównawczych w przyszłości.

Pozostaje odpowiedzieć nam sobie na pytanie, co dalej z realizacją wspólnego projektu, kontynuować czy zakończyć prace korzystając z tego, co zostało zrealizowane indywidualnie, adekwatnie do potrzeb i oczekiwań w poszczególnych uczelniach.